СТАНОВИЩЕ

от: **проф. д-р Катя Георгиева Стойчева**

Департамент Психология
Институт за изследване на населението и човека към БАН
Професионално направление 3.2. Психология

върху научните трудове, представени за участие
в конкурс за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ”
в катедра „Психология и управление на полицията“ при факултет „Полиция“
на Академията на МВР,

обявен в ДВ, бр. 73 от 14.08.2026 г.
по област на висше образование „3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.2. „Психология“ с учебни дисциплини „Психология на тероризма и воденето на преговори“, „Бизнес (делови) преговори“, „Психология на управлението“ , „Психология“ и „Психологично интервю, разпит, самопризнание“

с кандидат: **старши преподавател д-р Диана Анчева Божанова**

Документи за участие в обявения конкурс е подал един единствен кандидат – д-р Диана Анчева Божанова, старши преподавател в катедра „Психология и управление на полицията“ при факултет „Полиция“ на Академията на МВР.

Д-р Диана Божанова участва в конкурса със следните **научни трудове**:
- 1 самостоятелна монография с научно рецензиране, която е основен хабилитационен труд („Вербални индикатори за лъжа“, издател Авангард Прима, София, 2026 г.)
- 1 самостоятелна монография с научно рецензиране, която не е основен хабилитационен труд („Преговори при заложнически кризи“, Академия на МВР, София, 2026 г.)
- 1 книга на базата на защитен дисертационен труд за образователната и научна степен „доктор“ („Водене на преговори при демонстративни опити за самоубийство“, Академия на МВР, София, 2026 г.)

- 4 научни статии и доклади в нереферирани списания с научно рецензиране и редактирани колективни томове на български език.

Професионалният път на д-р Божанова се характеризира с последователност и постоянство на интересите и резултатите. Тя завършва висшето си образование по психология през 1992 г. в СУ „Св. Климент Охридски“. През 1993 г. започва работа като психолог в Института по психология на МВР, а през 2016 г. става старши преподавател в Академия на МВР, където и досега се развива преподавателската ѝ и научна кариера. Води курсове по полицейска психология, криминална психология, психология на управлението и бизнес преговори, психология и противодействие на тероризма, водене на преговори, психологично подпомагане на оперативно-издирвателната дейност и детекция на лъжата в бакалавърски и магистърски програми и в продължаващото професионално образование. През 2024 г. успешно защитава докторска дисертация на тема “Водене на преговори при демонстративни опити за самоубийство”. Работата ѝ нееднократно е отличавана с писмени похвали. Участието ѝ в настоящият конкурс е закономерна стъпка в професионалното ѝ израстване.

Авторската справка за **оригиналните научни приноси** на старши преподавател д-р Божанова е обоснована и отразява основните насоки в развитието на научните ѝ интереси и разработки. Работата на д-р Божанова е насочена към специализирана аудитория и съчетава емпирични данни, теоретични понятия и практически наблюдения. Такъв тип разработки са ценни и за академичната, и за научно-практическата сфера, доколкото те „прехвърлят мост“ между абстрактната теория и реалната практика. Превръщането на научните концепции в алгоритми за действие, политики или оптимизации, които специализираната аудитория може да приложи веднага на работното място, е един от най-значимите резултати на този подход.

Така приносът на **монографията** „Вербални индикатори за лъжа“ (издател Авангард Прима, София, 2026 г.) е в демонстрацията на стойността на използването на подходящи научни методи и техники в сфера с голяма социална стойност като работата на правоохранителните органи. Съдържанието ѝ е структурирано в четири глави, които последователно представят разбиранията за лъжата и нейните разновидности в различни епохи, култури и дисциплини; определението за лъжа и разновидностите ѝ; детекцията на лъжата. Основният акцент на работата е анализът на вербалните индикатори за лъжа, както и обобщаването на познанията в стратегии и техники за разобличаване на лъжата в контекста на полицейската работа. Разработването на въпросник за установяване на възрастта на имигрантите, верифициран в практически упражнения със служители на сигурността, демонстрира ефективността на подхода за намирането на научно обосновани решения на реални, тежки проблеми, пред които са изправени практиците в областта. Заслужава

внимание и богатият илюстративен материал в текста, който подкрепя и изяснява авторската позиция.

Д-р Божанова продължава да изследва предимствата на метода „водене на преговори“ като метод за разрешаване на кризи в полицейската практика. След анализ на воденето на преговори при демонстративните опити за самоубийство (предмет на докторската ѝ дисертация, на основата на която е публикувана и книга), в новата ѝ монография анализът се разпростира върху кризите със заложници („Преговори при заложнически кризи“, Академия на МВР, София, 2026 г.) Съществено място е отделено на обобщаването на особеностите в поведението и психичното състояние на заложници и похитители, извеждането на основни принципи на преговорния процес и стратегии за преговаряне при различни кризи с взети заложници, както и ефективното им управление от гледна точка на мирното им разрешаване.

Този подход на свързване на теория и практика, както и интересът към професионалните предизвикателства пред работещите в сферата на сигурността, се реализира и в научните статии и доклади на д-р Божанова. Те представят ефективното му приложение за анализ на феномени като бърнаут при служители по пожарна и аварийна безопасност, езикът на омразата, личността на терориста и уязвимостта на хората от третата възраст като свидетели и жертви на престъпления.

Свидетелство за актуалността и значимостта на работата на д-р Божанова са представените 11 **цитирания** на нейни публикации в издания, изпълняващи изискванията за рецензираност. От тях 3 цитирания са в международно научно списание, а 3 други цитирания са в национална монография.

Представената от гл. ас. д-р Диана Божанова **справка за съответствие с минималните национални изисквания** свидетелства за изпълнение на минималните национални изисквания към научната дейност на кандидата за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Област 3. Социални, стопански и правни науки по Професионално направление 3.2. Психология, съгласно чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Старши преподавател д-р Диана Анчева Божанова е продуктивен учен, последователно очертал своето поле на изследване в областта на полицейската психология. Нейните публикации отразяват системна изследователска дейност, водеща до значими резултати със съществени научни и научно-приложни приноси.

Въз основа на високата си оценка за академичната дейност на кандидата предлагам старши преподавател д-р Диана Анчева Божанова да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ от Факултетния съвет към факултет „Полиция“ на Академията на МВР.

София, 10 ноември 2026 г. Подпис: *проф. д-р Катя Стойчева*